

Кравченко С. М.,

кандидат історичних наук,

заступник директора з наукової роботи

Державна науково-педагогічна бібліотека України

імені В. О. Сухомлинського

м. Київ, Україна

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

До 20-річчя ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Забезпеченню передумов реалізації євроінтеграційного курсу України сприятиме вирішення комплексу низки завдань щодо суспільно-політичної консолідації, наближення до європейських стандартів в основних сферах життєдіяльності українського суспільства. Одним із таких є здійснення міжнародної співпраці в різних галузях. Відтак спостерігаємо активізацію бібліотек України у спробах налагодження міжнародної діяльності. Бібліотеки все активніше підтверджують свою присутність в європейському просторі: беруть участь у роботі професійних міжнародних організацій, міжнародних навчальних і професійних обмінах, розвивають професійні зв'язки із зарубіжними бібліотеками та спорідненими професійними асоціаціями, мають можливість створювати об'єднані міжнародні інформаційні фонди, банки даних, брати участь у зарубіжних науково-практичних заходах із виїздом за кордон, у міжнародних наукових проектах, зокрема рамкових програмах Європейського Союзу з досліджень та інновацій.

Аналіз джерельної бази, де об'єктом уваги є міжнародне бібліотечне співробітництво, дозволив виявити публікації українських дослідників, присвячених цій темі (В. Загуменна, В. Пашкова, Л. Прокопенко, І. Шевченко). Тож нашою метою є узагальнити ключові напрями

міжнародної співпраці бібліотек на прикладі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського).

Отже, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснює міжнародну діяльність за напрямками: укладання договорів про міжнародне співробітництво, участь у міжнародних науково-практичних заходах, підготовка наукових праць іноземною мовою, членство в міжнародних наукових та громадських організаціях, участь у міжнародних проектах тощо. Зокрема підписано Меморандум про міжнародне співробітництво в галузі науки, освіти та культури з громадською організацією «Африканська Рада в Україні», започатковано Speaking Club «Україна-Африка: єдиний інформаційний простір». Наукові співробітники бібліотеки беруть активну участь у міжнародних науково-практичних заходах, що проводяться країнами, які входять до Європейського Союзу, зокрема Словенією, Польщею, Угорщиною тощо. Щорічно ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського є учасником Міжнародних спеціалізованих виставок «Сучасні заклади освіти», «World Edu», Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал». Провідні фахівці бібліотеки є членами міжнародних наукових та громадських організацій («Всекитайської асоціації з вивчення спадщини В. О. Сухомлинського», «Британської спілки з історії освіти», «Міжнародної академії безпеки життєдіяльності»).

За підтримки програми ЄС Еразмус+ (Жан Моне) у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського відкрито Пункт європейської інформації (у рамках міжнародного проекту УБА «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках»). Мета проекту – інформування населення про ЄС та інформаційне забезпечення студентів під час навчання й здійснення дослідницької роботи з питань європейської інтеграції.

Бібліотека бере участь у: міжнародному проєкті ЮНЕСКО «Пам'ять світу» (включення до реєстру документальної спадщини колекції рідкісних видань документів педагогіко-психологічного та історико-культурного напрямку «Шкільні підручники і навчальні посібники (1850–1917 рр.)»); міжнародному проєкті створення Європейської цифрової бібліотеки «Europeana» (надано описові метадані оцифрованих книг із питань педагогіки, психології, що становлять національне надбання). Налагоджено міжнародний книгообмін: у різні роки до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надійшло понад 840 примірників документів від Наукового товариства ім. Т. Шевченка (США), Канадського інституту українських студій, Академії наук Польщі, Французького культурного центру, Австрійського посольства, Інституту Гете в Україні, Британського видавництва «Macmillan», Українсько-американського фонду «Сейбр-світло». Бібліотекою організовуються й проводяться спільні науково-практичні та культурно-освітні заходи із залученням зарубіжних партнерів (віце консула Гвінейської Республіки в Україні Діалло Ісси Садіо та інших). Із метою формування інформаційного простору України та надання доступу до міжнародних ресурсів у локальній мережі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надається доступ до різних наукометричних баз даних (EBSCO (2018), Web of Science (2016–2017), Edward Elgar Journals and Development Studies Ebooks (2016), Bio One (2015), Pediatric Neurology Briefs (2015)). У бібліотеці створено комфортне віртуальне середовище для задоволення науково-інформаційних потреб дистантних користувачів, у т.ч. для залучення зарубіжних читачів через упровадження двомовного веб-порталу (<http://dnpb.gov.ua/en/>).

Отже, пропонуємо бібліотекам звернути увагу на розвиток міжнародної діяльності в контексті:

– участі в реалізації інноваційних проектів, зокрема аплікування до програм Європейського Союзу Еразмус+ та рамкової програми Європейського Союзу з науки та інновацій на 2014–2020 рр. «Горизонт 2020»;

– вивчення й упровадження інноваційного європейського та світового досвіду щодо розвитку бібліотек як науково-інформаційних центрів;

– проведення спільних із зарубіжними партнерами наукових досліджень, зокрема з реалізації міжнародних бібліографічних проектів (наприклад, створення міжнародних бібліографічних посібників), брати участь у міжнародних дискусіях із галузевих питань;

– збільшення кількості публікацій наукових співробітників бібліотек у зарубіжних наукових виданнях, у т. ч., що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних;

– удосконалення системи підготовки кадрів, підвищення кваліфікації через зарубіжне стажування наукових та бібліотечних працівників;

– розвитку міжнародного книгообміну;

– поширення знань про культуру Європи та європейські цінності шляхом організації та проведення міжнародних науково-практичних заходів, залучення до участі в них зарубіжних партнерів;

– надання інформації про діяльність бібліотеки в зарубіжні наукові періодичні видання.

Реалізація сформованих нами перспектив сприятиме побудові інноваційної моделі бібліотеки, її трансформації в потужний соціально значущий інформаційно-комунікаційний центр, забезпечуючи водночас підвищення наукового потенціалу бібліотеки, формування відповідного іміджу в умовах інтеграції України до європейського співтовариства.

Література:

1. Зозуля С. М. Інноваційний розвиток освітянських бібліотек України в контексті євроінтеграційних процесів: до постановки питання / С. М. Зозуля // *Inovativny vyskum v oblasti vzdelavania a socialnej prace : Medzinarodna vedecko-practicka konf., 10-11 marca 2017 / Vysoka skola Danubius, Fakulta socialnych studii. – Sladkovicovo (Slovenska republika).* – Р. 204–206.

2. Зозуля С. М. Мобільність науковців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в умовах євроінтеграції: основні орієнтири [Електронний ресурс] : [виступ-презентація на наук.-методол. семінарі «Наукова бібліотека та якість сучасної освіти», 3 лют. 2017 р.] / С. М. Зозуля // *Держ. наук.-пед. б-ка ім. В. О. Сухомлинського* : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/підвищення-кваліфікації/науково-методологічний-семінар/науково-методологічний-семінар-03-01-17/>. – Назва з екрана.

3. Науково-інформаційна діяльність провідних освітянських бібліотек України: практ. посіб. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [автори: Зозуля С. М., Зайченко Н. І., Горак В. В. та ін.– Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2016. – 287 с.

4. Прокопенко Л. С. Міжнародні бібліотечні організації у системі професійної комунікації фахівців галузі / Л.С. Прокопенко // *Соціальні комунікації в інтеркультурному просторі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів* : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф., 13 лист. 2014 р. / МОН України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; за заг. ред. Огнев'юка В.О. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. – С. 316–322.

5. Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017–2026 роки [Електронний ресурс] / [авт.: Березівська Л. Д., Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.] // *Держ. наук.-пед. б-ка ім. В. О. Сухомлинського* : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – 27 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/strategy_SSEL_2016-2026.pdf. – Назва з екрана.